

24.6.2020

valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VN/13869/2020

Lausunto valtiovarainministeriölle valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuvien kustannusten ja alijäämän kompensointiin (VN/13869/2020)

Valtiovarainministeriö on pyytänyt viitteessä mainitulla viestillä HUS-kuntayhtymän lausuntoa valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuvien kustannusten ja alijäämän kompensointiin. HUS kiittää tarjotusta mahdollisuudesta ja toteaa seuraavaa.

Esitetty valtionavustus

Koska kyse on keskeisesti kansallisesta kansalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvästä epidemianhoidon strategiasta, HUS pitää hyvänä, että valtionavustus kohdennetaan suoraan sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuneiden kustannusten ja alijäämien kompensointiin. Esitetty valtionavustuksen määrä (200 miljoonaa euroa) on kuitenkin riittämätön suhteessa sairaanhoitopiireille poikkeusoloissa varautumisen seurauksena syntyneeseen ylimääräiseen taloudelliseen rasitteeseen.

HUSin arvio koronakriisin varautumisesta ja lisäkustannuksista seuraavasta ylimääräisestä taloudellista rasituksesta vuodelle 2020 on alijäämän muodossa noin 190 miljoonaa euroa. Tämä on hyvin linjassa kaikkien yliopistosairaanhoitopiirien noin 400 miljoonan euron alijäämä arvion kanssa huomioiden, että mm. kaikista koronahoidon tehovuorokausista noin 70 % on toteutunut HUSissa.

Mikäli esitetty valtionavustus on ainoastaan nyt esitetyn suuruinen (200 miljoonaa euroa), tarkoittaa se tuleville vuosille mm. erikoissairaanhoidon toiminnan mittavaa karsimista, jotta koronakriisin varautumisesta syntynyt alijäämä saadaan kokonaan katetuksi. Tämä tulisi vaarantamaan potilaiden yhdenvertaisen hoidon ja terveystalouden toimivuuden.

Valtionavustuksen myöntäminen

Koronaviruspandemian painopiste on ollut HUS alueella, jonka vuoksi tehohoitovuorokausien ja sairaalahoitoa vaativien potilaiden määrä, sairastuneiden kokonaismäärä, epidemian kesto ja varautumisen tarve ovat olleet huomattavasti muuta maata suuremmat. Korkean sairastavuuden ja

24.6.2020

varautumisen vuoksi on jouduttu ottamaan käyttöön uutta osastokapasiteettia. Valmiuden kasvatamisen ja varautumisen toimenpiteet sekä koronan hoitokustannukset ovat HUSin alueella olleet Suomen mittakaavassa omaa luokkaansa ja niistä johtuvat lisämenot merkittävät.

Sinänsä sairaanhoitopiirien jäsenkuntien asukasmäärä yhtenä jakoperusteena on perusteltu, koska varautumista on jouduttu tekemään ja kiireetöntä toimintaa supistamaan kaikissa sairaanhoitopiireissä.

HUS alueen asukasmäärän osuus on noin 30 prosenttia sairaanhoitopiirien asukkaista. Sairastuneiden ja diagnosoitujen tapausten osuus sairaanhoitopiirin alueella on huomattavasti suurempi kuin muissa sairaanhoitopiireissä. Epidemia jatkuu yhä HUS-alueella ja HUS joutuu pitämään muita sairaanhoitopiirejä korkeampaa valmiutta. Asukasmäärään suoraan suhteutettu tuki jäisi HUSissa merkittävästi alhaisemmaksi suhteessa syntyneisiin lisäkustannuksiin, kun vertaa muiden sairaanhoitopiirien lisäkustannusten suhdetta heidän väkimääriinsä.

HUSin näkemyksen mukaan asetusluonnosta tulisi muokata niin, että tehohoitovuorokausien osuutta tulisi jakoperusteissa korottaa kahteen viidesosaan, jotta se kohdentuu esitettyä voimakkaammin pääepidemia-alueen korkeampiin toteutuneisiin kustannuksiin sekä ylimääräisen valmiuden ja varautumisen ylläpitoon. Vastaavasti asukasmäärän osuutta jakoperusteena tulisi laskea kolmeen viidesosaan.

Muuta huomioitavaa

Yllä esitettyyn HUSin arvioon ei sisälly todennäköisesti poikkeusolojen jälkeen tarvittavia jononpurkukustannuksia tai kansanterveydelle poikkeusoloista aiheutuvaa terveyspalvelujen tarpeen kasvua tulevana vuosina.

Lisäksi koronapandemian johdosta joudutaan jatkossakin (ainakin vuoden 2021 osalta) pitämään ylimääräistä valmiutta ja varautumista yllä. HUSin osalta tämä tarkoittaa yhden sairaalakiinteistön (Helsingissä sijaitseva kirurginen sairaala) varustamista ja varaamista ainoastaan koronapotilaiden hoitoa varten. Tämän tyyppisen valmiuden ylläpito merkitsee huomattavaa kulurasitetta ja se joudutaan toteuttamaan, jotta jatkossa voidaan parhaiten ja turvallisesti vastata poikkeusolojen jälkeisen terveyspalveluiden patoutuneen kysynnän kasvuun.

Koronaepidemian kustannusten kompensoinnin sairaanhoitopiireille tulisi tänä ja tulevana vuosina vastata todellisia kustannuksia.

HUS -kuntayhtymä

Kohteliaimmin,

Jari Finnilä
vs. talousjohtaja

Juha Tuominen
toimitusjohtaja